

3. İşkazalarında Bilirkiřilik alıştayı :

Türkiye'de İř Kazalarında Genel Durum

Dr. Ahmet SALTİK

*Ankara Üniv. Tıp Fak.
Halk Sağlığı AbD*

www.ahmetsaltik.net
profsaltik@gmail.com

8 Mayıs 2012, ATAUM / Ankara

Kolleksiyon: H. Coban

**Üretenler ve emekleri saygıdeğerdır ve sağlıklı,
güvenli ortamda çalışma hakkına sahiptirler.**

İş Kazaları

(Tanım ve Genel Bilgiler) (1)

5510 sayılı SS-GSS Yasası'nın 13. maddesinde tanım şöyle :

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- *b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,*
- c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- *d) ... emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,*

İş Kazaları

(Tanım ve Genel Bilgiler)(2)

- *e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.*
- İş kazası, ... işveren tarafından, o yer yetkili kolluk güçlerine **derhal** ve Kuruma da en geç kazadan sonraki **üç işgünü içinde**,
- **İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi** ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur.

Ölümlü İş Kazalarında Dünya 3.süyüz!

Türkiye, ölümlü iş kazalarında Hindistan ve Rusya'nın ardından Dünya 3. sü!

ILO'nun Türkiye verileri şöyle:

2008 : 72.963 iş kazası, 539 meslek hastalığı..

2009'da 64 bin iş kazası ve 1171 ölüm, 429 MH..

Bu kazaların maliyeti 4,9 milyar TL.

(Gerçekte ulusal gelirin %4-6,5'i arası bir oran!)

İstatistiklere göre, bir Türk'ün yaşamında iş kazası %10 olasılıkla vardır.

Bu oran İspanya'da %4, Fransa'da %3.5, Almanya'da %2.5, İngiltere'de %1'in altında...

Ölümlü iş kazalarında Dünya 3.süyüz!

- Çalışma yaşamında **işsizliğin** ardından en önemli sorunun, iş **sağlığı ve güvenliği** olduğunu belirten Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer **Dinçer**, şöyle konuştu :
  - “Dünya verileriyle kıyaslanınca ülkemizde iş kazaları ve özellikle ölümlü iş kazaları açısından oldukça **vahim bir sonuç** çıkıyor. ILO verilerine göre, 2003-2008 arasında iş kazası oranları oldukça sorunlu bir ülke olduğumuz belirleniyor.
  - **Hindistan ve Rusya’dan sonra ölümlü iş kazalarında 3. sırada** yer alıyoruz. İş kazaları önlemlerini başarıyla yürüten İngiltere gibi ülkelerde bu oran %1’in altında. Almanya’da %2.5, Fransa’da %3.5, İspanya’da %4 gibiyken ülkemizde %9.5-10 dolayında.”

www.haberortak.com/Haber/Iste-Saglik/15072010/Turkiye-olumlu-is-kazalarinda-ust-siralarda.php,15.7.10

Ölümlü maden kazalarında lideriz!

• Acıtan birincilik :

- Çalışma Bakanı Dinçer: Ölümlü maden kazalarında lideriz!
- Bakan Ömer Dinçer, ölümlü maden kazaları konusunda Türkiye'nin "lider ülke" olduğu itirafında bulundu. Bakan Dinçer'in, BDP Bitlis Milletvekili Nezir Karabaş'ın maden kazalarıyla ilgili soru önergesine verdiği yanıt, ***Türkiye'deki ölümlü kaza oranının, Avrupa, Avustralya, ABD ve Kanada'dan kat kat fazla olduğunu ortaya koydu.***
- Dinçer'in, ölümlü maden kazalarıyla ilgili ILO verilerini kaynak göstererek verdiği bilgiye göre; ***Türkiye'deki ölümlü iş kazaları Avrupa'daki iş kazası ortalamasınının 4.5 katıyken,*** Kanada'dan 2.2 kat, ABD'den 3.4 kat, Avustralya'dan ise 4.3 kat daha çok!

www.haberortak.com/Haber/Iste-Saglik/15072010/Turkiye-olumlu-is-kazalarinda-ust-siralarda.php,15.7.10

İş Güvenliğinde 80. Sıradayız!

Alınan tüm önlemlere karşın
2000-2009 arası 10 yılda

784 000 iş kazası yaşandı, 10 bin+ işçi öldü!

Türkiye, ILO *Dünya İş Güvenliği İndeksi*'nde
Dünyada 80. sırada.

**Salt 2009'da 64 bin+ iş kazasında
1171 işçi yaşamını yitirdi!**

Ankara Sanayicileri ve İşadamları Derneği
(ANKİSAD, www.ankisad.org, 8.9.11)

İstanbul Davutpaşa patlaması : 31.1.08; 21 ölü, 116 yaralı..

Davutpaşa faciası : İstanbul Davutpaşa'da 31.1.08'de 21 kişinin ölümü 116 kişinin de yaralanmasıyla sonuçlanan patlamayla ilgili olarak oluşturulan 5 kişilik bilirkişi heyetinin hazırladığı rapor üzerine savcılık harekete geçti.

www.ntvmsnbc.com/news/442543.asp, 11.04.08

**Bilirkişiye göre
Davutpaşa faciası
Devletin suçu!
Davutpaşa'da
21 kişinin
yaşamını yitirdiği
patlama için
hazırlanan bilirkişi
raporunda;
Büyükşehir
Belediyesi,
Zeytinburnu
Belediyesi,
Çalışma Bakanlığı
ile elektrik kurumu
suçlu bulundu...**

**İstanbul Davutpaşa katliamı; 31.1.08; 21 ölü,
116 yaralı.. 5. yılda hala yargı kararı yok!?**

**Katliam 5. yılına girdi.. 2,5 yıl sonra yargılama kararı alınabildi,
dava açılalı 1,5 yıl geçti; hala yargılanan kimse yok!?**

Emekçinin yaşamı böylesine ucuz mu! Hukuk devleti bu mu?

Ankara OSTİM patlaması, 20 ölü!

3 ve 5 Şubat 2011, AA/ANKA

Ankara OSTİM patlaması, 20 ölü!

3 ve 5 Şubat 2011, AA/ANKA

Patlamada ölenlerin yürek burkan öyküleri

- 2 gün önce asgari ücretle işe girdi, ardında 2 aylık gebe eşini bıraktı.
- 2 kardeşe mezar oldu..
- Emekliydi, oğlunu okutmak için işe girdi.
- Okulu bıraktı, ailesine bakmak için işe başladı.
- Belediyeden işten çıkarıldı, canından oldu.
- OSTİM'deki patlamada yaşamını yitirenlerden biri de makine müh. Dilek Gürer'di (36, bekâr).

Adana - Kozan Gökdere Köprü Barajı Kapağı Patladı!

10 işçi yitik.. (24.2.12)

2 çocuk babası H. Bolat'ın yakınları, cesetlerin bulunmasını istedi. 8. günde, yitik 10 işçinin 4'ünün cesedi bulunabildi..
(bkz. dipnot)

Köprü Barajı ve HES inşaatının kapaklarında 24.2.12'de çatlaklar ve su sızması gözlemlendi. *Kapaklar su basıncına dayanamayıp patladı. 80-90 mn m3 su, yüksek debiyle boşaldı. Birçok işçi suya kapıldı.* Patlamada ayrıca 4 kamyon, 1 dozer, 6 iş makinesi akıntıyla sürüklendi. Köprü yıkılınca, ulaşım engellendi. Şoför F. Özkılınç, 300 işçinin çalıştığı inşaatda 20+ işçinin yittiğini belirtti. Bir işçi babası : « **UÇAN KUŞTAN MEDET BEKLİYORUZ..** »

İst. / Esenyurt yangını, 11 kurban!

Avrupa'nın en büyük 220 m €'luk AVM İnşaatı, 13.3.12

**Yangında, uyduruk
çadırlarda cayır cayır
yanan, cesetleri
tanınamayan işçiler..**

* AKP hükümetinin görevde olduğu 2003-11 arasında **10.401** iş kazası ölümü, **14.931** sürekli işgöremezlik kayda girdi. Toplam ölüm ve işgöremezlik **25 332!**

•AKP'nin iktidar olduğu 2003'te iş kazalarına bağlı 810 ölüm, 2011'de sayısı 1563'e, (yaklaşık 2 katına); iş kazalarına bağlı 1452 sürekli işgöremezlik, 2011'de 2086'ya (yaklaşık 1.5 katına) çıktı.

İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in soru önergesine Çalışma Bakanlığının yanıtı.

www2.tbmm.gov.tr/d24/7/7-2970sgc.pdf

2.tbmm.gov.tr/d24/7/7-2970sgc.pdf

İst. / Esenyurt yangını, 11 kurban!

Avrupa'nın en büyük 220 m €'luk AVM İnşaatı, 13.3.12

TMMOB Başkanı M. Soğancı'nın önerileri :

1. Bakanlık, işçilerin sağlığının korunmasında en büyük yükümlülüğün kendisinde olduğunun farkına varmalı,
2. Yasa çıkaracağız, yönetmelik çıkaracağız diye her gün bir birini tutmayan açıklamalardan vazgeçilmeli,

3. Acilen, işçi sendikaları, kamu çalışanları sendikaları, TMMOB, TTB ile bir araya gelerek gerekli düzenlemele-re karar verilmeli, örgütlere karşı düşmanca tavırdan vazgeçilmeli, önerileri önemsenmeli,

4. İşçi sağlığı ve güvenliğinin sağlanması kâr alanı olarak değil, kamu hizmeti olarak görülmeli, düzenlemeler bu çerçevede yapılmalı,

5. İşyeri denetimi artırılmalı,

6. İşçi sağlığı ve güvenliğine yönelik cezalar artırılmalıdır.

11 kurbanın adları dipnotta..

İst. / Esenyurt yangını, 11 kurban!

Avrupa'nın en büyük 220 m €'luk AVM İnşaatı, 13.3.12

Yüz binde 20,5 ölümcül iş kazası sıklığıyla dünyada en başlardayız. Niçin ??

İş kazası fatalite hızı (yüz binde) İsviçre'de 1.3, AB ortalaması 4. 1946'dan bu yana Türkiye'de iş kazaları, sürekli artarak **60.000 can aldı**. Ortalama her 6 dakikada 1 iş kazası oluyor, her 6-8 saatte 1 ya da **her gün 3-4 emekçi ölüyor**. Bu aymazlığın bedeli , TUG'in (GSMH) %4-6,5'i arası.. 2012 için 32-51 Bn \$! Bunlara karşın, istendiğinde 2-3 saatte yasa çıkarıveren TBMM'nin gündemine 8 yıldır gelmesi gereken *-çözüm üreteceği tartışmalı-* **“İş Güvenliği Yasa Tasarısı”** bir an önce görüşülüp yasalaştırılmıyor?!

220 milyon Euro'luk AVM inşaatında toplu iş cinayeti: Çadırda 11 ölü

4857 Sayılı son İş Yasasında Durum

İşverenlerin ve işçilerin yükümlülükleri md. 77 :

İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.

4857 Sayılı son İş Yasasında Durum

İşverenlerin ve işçilerin yükümlülükleri md.77:

İşverenler işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, işçileri karşı karşıya buldukları mesleksel riskler, alınması gerekli önlemler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli **iş sağlığı ve güvenliği-İSG eğitimini vermek zorundadır.**

10 TL gündelik için kollarından oldular!

Günlüğü (8 değil 12 saat!) 10 TL'den fındık toplamak için yola çıktılar; olmadı.

Yolda geçirdikleri kaza sonrası **iki kardeş de sol kolundan oldu.**

Tokat'ta, 3.8.2007'de oluşan kazada, fındık işçilerini taşıyan minibüsün devrilmesi sonucu yaralanan Mehmet Karatepe (14) ve ablası Nurgül'ün (16)

birer kolu, kesildi!

www.amasyahaber.org/Ana-Sayfa/452.html, 08.08.07 ve Sivas aa

**54 yılda 2687 ölüm ve
326 bini aşkın yaralı..**

TTK (Türkiye Taşkömürü Kurumu)
Genel Müdürlüğü verilerine göre,
kömür ocaklarında
1955 - 2009 arasında
iş kazalarında **2 bin 687 işçi öldü,**
326 bin 321 işçi yaralandı.

Çalışanların yarısı kayıt dışı!

İş kazaları ile ilgili olarak verdiğimiz sayılar, salt **kayıt içi** sektörde oluşan iş kazalarıdır.

Ülkemizde **kayıt dışında** çalıştırılan önemli bir işgücü var. Çalışma Bakanlığı'nın 2011 verilerine göre, **24,749 milyon** olan toplam işgücünün ~%43-44'ü kayıt dışı çalışmaktadır ve bu kesimde oluşan iş kazaları resmi istatistiklere yansımamaktadır.

Öte yandan 75 milyon nüfusun 2/3'ü, 50 milyon işgücü arzının 24,75 milyonu istihdam altındadır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları ~ 10,4 milyon SSK'lı işçi kitlesi için hesaplanmaktadır.

Türkiye, veri-kayıt sistemini iyileştirmelidir.

100 kişiden 27'sinin sosyal güvencesi yok !

- *Mayıs 2011; resmi işsizlik oranı % 9.4!*
- *İstihdam edilen 24 445 000 kişiden 10 430 000'i kayıtdışı; % 42,7! Bunların Sosyal güvencesi yok!*
- *Kadın çalışan 6, 682; erkek çalışan 17,223 milyon.*
- ***Kayıtdışılık** kadınlarda %59,2; erkeklerde %35,7.*
- *Tarım 6,273 milyon; Tarım dışı 18,172 milyon kişi.*
- *Böylesi bir sosyo-demografik yapıda **GSS** (**Genel Sağlık Sigortası**) olabilir mi? Ayrıca, çalışanların ücretleri yeterli-düzenli GSS primi ödemeye elveriyor mu??*

SGK 2010 Yılı Verileri..

SGK iş kazaları ve meslek hastalıkları yıllık istatistiklerini bir yıl sonra yayımlama geleneğini sürdürdü ve 2011 sonunda 2010 verilerini yayımladı.

Buna göre, 2010'da kayda giren 62.903 **iş kazası** sonucu 1.444 emekçi ve 533 meslek hastalığı sonucu 10 olmak üzere toplam 1.454 işçi yaşamını yitirdi.

SGK 2010 Yılı Verileri..

İş kazaları sonucu 1.976,
meslek hastalıkları sonucu 109 kişi olmak üzere
2.085 kişi **sürekli iş göremez** duruma geldi.

2009'da 64.316 iş kazası görülmüş ve
1.171 işçi yaşamını yitirmiş, 1.668 işçi
sürekli iş göremez (tam malul) duruma gelmişti.

Kayda giren 429 meslek hastalığı sonucunda
217 emekçi sürekli iş göremez duruma düşmüştü.

İŞ KAZASI SONUCU ÖLÜM % 24 ARTTI!

Veriler gösteriyor ki; 2009 ve 2010'da sigortalı çalışan sayısındaki değişim dikkate alınmadan, sayısal olarak iş kazası %2.2 oranında azalmış, iş kazası sonucu ölüm %24 oranında artmıştır.

Saptanan meslek hastalığı sayısı %24, meslek hastalıkları ölümleri «**sonsuz!**» artmıştır
(2009'da meslek hastalığı ölümü yoktu).

İŞ KAZASI SONUCU ÖLÜM % 24 ARTTI!

2009'da *iş kazası sıklık hızı*
(milyon saatte iş kazası sayısı) 2.76,
her 100 işçide iş kazası geçiren
(*iş kazası ağırlık hızı*) 0.62 iken;
2010'da bu veriler sırasıyla 2,46 ve 0.55'tir.
2009'da 0,51 olan iş kazası ağırlık hızı,
2010'da 0,56'dır.

EN ÇOK KAZA KÖMÜR MADENCİLİĞİNDE, EN ÇOK ÖLÜM İNŞAAT SEKTÖRÜNDE

İş kazası ölümlerinde inşaat sektörü önde gelme geleneğini sürdürüyor. 1.434 iş kazası ölümünün 475'i (3 ölümden 1'i) inşaat sektöründe.

İş kazası sayısında kömür ve linyit madenciliği sektörü 1. liği bırakmıyor.

2009'da olduğu gibi 2010'da da kayda giren her 8 iş kazasından 1'i bu sektörde.

EN ÇOK KAZA ve ÖLÜM İSTANBUL'da!

2010'da en çok iş kazası İstanbul'da oluştu,
62.903 iş kazasının 7.991'i (1/8'i!) İstanbul'da görüldü.
Bu kazalarda 308 işçi yaşamını yitirdi. Kaza sayısında İstanbul'u
İzmir izledi, 2010'da İzmir'de 7.942 (1/8'i!) iş kazası kayıtları
ve bu kazalarda, 78 emekçi yaşamını yitirdi.
İzmir'i izleyen Bursa'da gözlenen 7.580 (1/8'i!) iş kazasında
42 emekçi aramızdan ayrıldı.
İş kazası sayısında İzmir'i 5.604 kaza ile Manisa izledi.
Ankara'da kaydedilen iş kazası sayısı 2.715 olurken,
125 ölümlle, iş kazası ölümlerinde Ankara 2. sırada.

EN ÇOK İŞ KAZASI, İŞBAŞINI İZLEYEN 2.SAATTE

SGK'nın bütün yıllık verilerinde iş kazaları,
işbaşı yapılan ilk saatte görülmekte idi.

2010'da ise, iş kazaları en çok,

işbaşını izleyen 2. saate olaylanmakta.

Bunu sırasıyla 3. ve 8. saatler izlemekte.

İŞ KAZALARININ %58'i, 50'den AZ İŞÇİ ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİNDE !

2010'da bildirilen iş kazalarının 35.430'u,
iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi
çalıştırma zorunluluğu olmayan
50'nin altında işçili küçük işletmelerde..

İŞ KAZALARI EN ÇOK 15.00 - 16.00 SAATLERİ ARASINDA !

2010'da oluşan iş kazalarının,
5.832'si 15.00 - 16.00 arasında kaydedilirken;
bunu sırasıyla, 5.552 kaza ile
11.00 - 12.00 saat dilimi kazaları,
5.431 kaza ile 10.00 - 11.00
saat dilimi kazaları izlemekte.

İŞ KAZALARI ve MESLEK HASTALIKLARI SONUCU İŞ GÜNÜ YİTİĞİ ÇOK YÜKSEK!

2010'da kayda giren iş kazaları yüzünden 1.455.555 gün, meslek hastalıkları yüzünden 10.591 gün olmak üzere toplam 1.466.146 iş günü yitirildi.

Ayrıca işçiler, iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle 49.878 günü hastanede geçirdi.

İLGİNÇ RAKAMLAR..

- SGK'nın 2010 yılı sayılarına göre, daha önceleri hiç iş kazası görülmeyen Mardin ve Iğdır'da sırasıyla 15 ve 6 işçi, iş kazası sonucu yaşamını yitirdi.
- Verilerin en ilginç rakamı ise, meslek hastalığına ikincil 6/10 ölümün havayolu taşımacılığı sektörü kökenli oluşu?
- Bu verilerin, *derinlemesine epidemiyolojik irdelemesinin* yapılması gerek..

İş kazalarının maliyeti..

Çalışma ve Sosyal Güv. Bakanı Ömer Dinçer :

✓ “İş kazalarının ülkemize maliyeti hiç de küçümsenemeyecek bir maliyet. Aşağı yukarı hem görünen hem görünmeyen maliyetleri arka arkaya koyduğumuzda 2008’de yaklaşık 4,9 milyar TL maliyetle karşılaştık. **(Gerçekte 30+ milyar \$!)**

✓ İş sağlığı-güvenliği önlemleri alınsaydı bu maliyetlerin aşağı yukarı % 98`ine katlanmak zorunda kalmayacaktık.

✓ İş kazalarının azaltılması yalnızca insanlarımızın yaşamlarını yitirmesini önlemeyecek, meslek hastalığına yakalanmasını önleyecek, maliyetleri çok ciddi manada azaltacak.”

www.haberortak.com/Haber/Iste-Saglik/15072010/Turkiye-olumlu-is-kazalarinda-ust-siralarda.php,15.7.10

İŞLETMELERDE KAZA MALİYETİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ö. Dinçer:

“İnşaat firmalarında proje bedelinin %8`i,
mandıra işletmelerinde % 1,4`ü,
nakliyat işi yapan firmalarda %37`si,
petrol arayan firmalarda potansiyel üretimin
%14`ü, sağlık hizmeti veren bir hastanenin
yıllık işletme maliyetinin %5`i
kaza maliyeti olarak ortaya çıkıyor.”

www.haberortak.com/Haber/Iste-Saglik/15072010/Turkiye-olumlu-is-kazalarinda-ust-siralarda.php, 15.7.10

İŞ KAZALARI EN ÇOK HANGİ İŞKOLLARINDA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ö. Dinçer:

*«İş kazaları daha çok; **maden, metal, makine, mobilya, tekstil, nakliyat ve inşaat** sektörlerinde yaşandı..*

***Ölümlü iş kazası** oranlarına bakıldığında sıralama; **maden, inşaat, nakliyat, metal, mobilya** olarak gerçekleşti..»*

www.haberortak.com/Haber/Iste-Saglik/15072010/Turkiye-olumlu-is-kazalarinda-ust-siralarda.php, 15.7.10

İşçi Sağlığının Önemi :

- Toplumumuzun üretken bölümü (15-64 yaş), tüm nüfusun yaklaşık **2/3**'üdür. Bu kesimin sağlığı, işyeri ortamının kaynaklı ve neredeyse %100 **korunması olanaklı** nedenlerle ciddi risk altındadır.
- *Bu insan gücü sermayesi korunmak zorundadır..*
- İSG alanında koruma önlemleri yüksek maliyetli değildir; tersine son derece verimlidir, maliyet-etkindir.

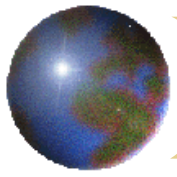
DEMOGRAFİK FIRSAT PENCERESİ, nüfus çok hızlı artmazken, genç bir nüfusa sahip olmak demektir. 35 yıl gibi bir dilimde ülkemiz, emek gücünün niteliğini artırmalıdır. Küresel rekabete uyum için emekçilere sağlıklı-güvenli-üretken bir ortam sunmak zorunludur. İlk adım ise **«her aileye 1 çocuk»** politikası izlemektir..

İşçi Sağlığının Önemi :

- DSÖ'nün düzeltilmiş Küresel Hastalık Yükü verilerine göre, iş kazası ve meslek hastalıkları, malnütrisyon ve güvensiz seksten sonra 3. sırada DALY kaynağıdır. (J. Takala, 2005)
- DALY, herhangi bir nedenle erken ölüm + engellilik durumuna göre hesaplanan bir sağlık ekonomisi ölçütüdür.

Türkiye, **DEMOGRAFİK FIRSAT PENCERESİ'**ni çok iyi değerlendirmek zorundadır, konu **stratejiktir!**.
Bu, genç emekçilere **Sağlık ve eğitim** ile olur.

İş kazalarına 10 bin+ kurban!.

2002-11 arasında 10 yılda;

- ❖ ***706 bin iş kazası*** oluştu
- ❖ **10 297 işçi öldü,**
- ❖ ***15 961 işçi sürekli iş göremez*** oldu.
- ❖ **İş kazaları** en çok “*kömür ve linyit* üretimi, fabrikasyon metal ürünleri üretimi, ana sanayi ve bina inşaatı” sektörlerinde yaşandı. En çok ölüm 2010’da oldu.
- ❖ **1,3 milyon işyerine karşın 465 denetçi var!?**

Zonguldak Karadon göçüğü..

(www.maden.org, 17.7.10, TMMOB Maden Mühendisleri Odası)

Çalışma Bakanlığı **İş Teftiş Kurulu Başkanlığı**'nın Zonguldak'ta -2'si maden mühendisi- **30 madencinin** (adları dipnotta) **yaşamını yitirdiği kaza** raporunda, **Ocaktaki eksikliklere dikkat çekildi.**

Rapor ile Çalışma ve S.G. Bakanı **Ömer Dinçer**'in belirttiği gibi işçilerin **“güzel ölmediği”** **büyük bir ihmâl sonucu öldükleri anlaşıldı.**

Rapora göre asıl iş veren TTK Genel Müdürlüğü %30, alt işveren = taşeron Yapı-Tek İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ' % 70 kusurlu; **işçilerin hiçbir kusuru yok!**

Zonguldak Karadon göçüğü..

(www.maden.org, 17.7.10, TMMOB Maden Mühendisleri Odası)

ÇSGB İş Teftiş Kurulu Raporda şu değerlendirmelere yer verildi : (1)

- Sistemdeki hava kapıları güvenli değil.
- *Kullanılmakta olan pervanelerin gücü ana havalandırmadan gelen hava miktarına göre uygun değil.*
- Kontrol ve degaj sondajlarının güvenliği yeterli düzeyde yapılmamış.
- *-540 katında elektrikli ekipmanların kablolarında ekler yapılmış, gazlı ortama da uygun değil.*

Zonguldak Karadon göçüğü..

(www.maden.org, 17.7.10, TMMOB Maden Mühendisleri Odası)

ÇSGB İş Teftiş Kurulu Raporda şu değerlendirmelere yer verildi : (2)

- Ocakta CH_4 %1.5'i geçmesine karşın kesiciler enerjiyi kesmemiş.
- *-540 katı bağlantı lağımları ile su havuzlarında yapılan çalışmalarda düzenli olarak gaz ölçümleri yapılmamış.*
- Metan gazı tehlikeli düzeye çıkmasına karşın, gerekli ve yetkili kişilere haber verilmemiş, ocak zamanında tahliye edilmemiş.
- *Çalışma alanlarına yerleştirilen alaçların (sensörlerin) yeri değiştirilmiş, ayarları değiştirilmiş.*

**Zonguldak Türkiye Taşkömürü Kurumu-TTK
maden ocaklarında 1975-2009 arasında
783 işçi yaşamını yitirdi!**

Madenlerde
en çok ölüm

grizu

patlamalarından!

Bu kaza mı ??

Metan düzeyi
izlenerek

kolay ve ucuz
engellenebilir!

ZONGULDAK CİNAYETLERİ-1

- Ukrayna'nın Donetz havzası kömürü kadar nitelikli maden yatakları üzerinde işsizlikten kırılan bir toplum..
- Sosyal güvencesi kalmadığı gibi, iş güvenliği de biten insanların en tehlikeli koşullarda ailece çalışması; anababalarla birlikte, sağlam travers direkleri, domuzdamları olmayan ince damarlarda **sürünerek kömür kazmaya uğraşan kızlar, oğlanlar..**

(Mümtaz Soysal, 8.10.11, Cumhuriyet)

ZONGULDAK CİNAYETLERİ-2

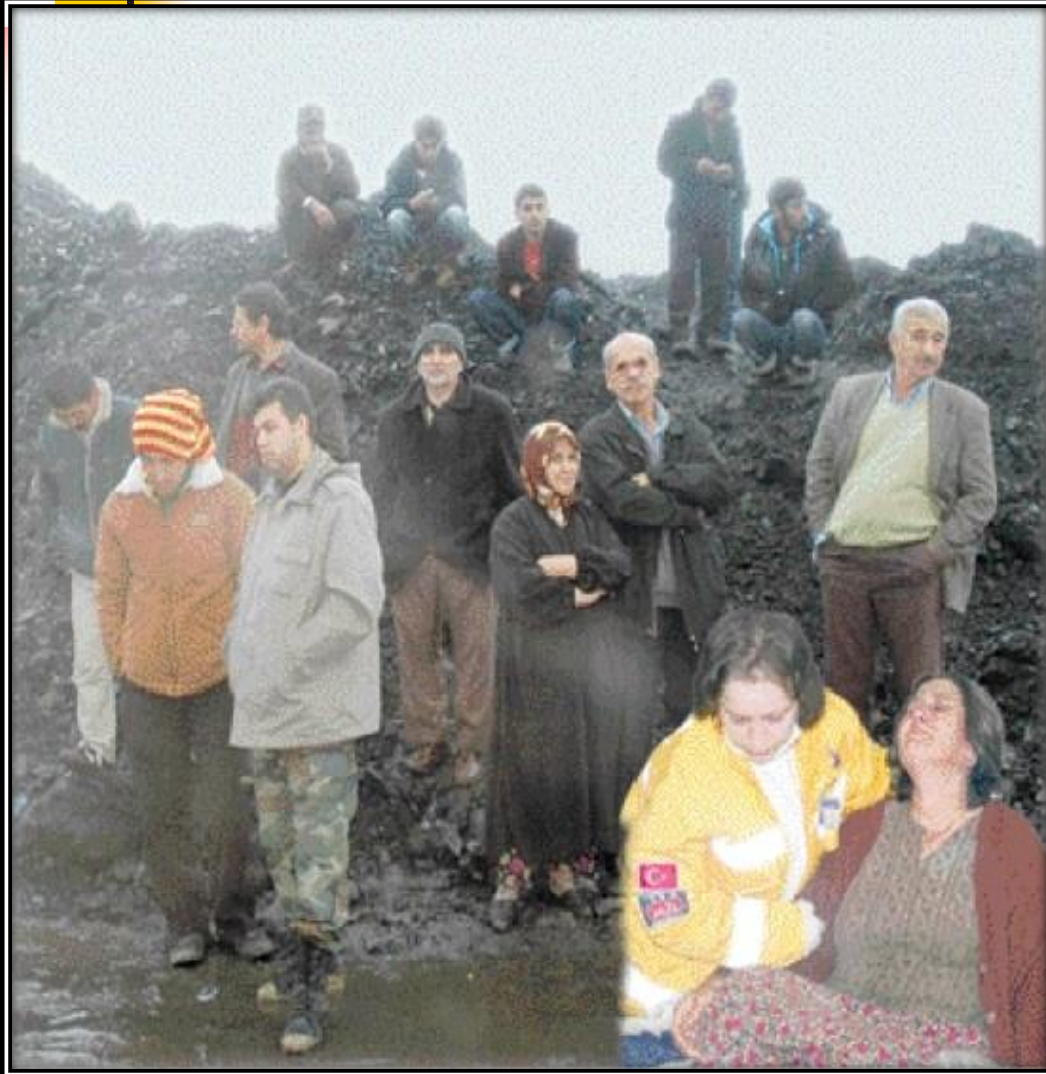
- İşsizlikten “**sosyal patlama**” olmasın ve düzen çökmesin diye göz yumuluyormuş her şeye..
- ***Grizu patlar ve yüz küsur metre derinde ocak çökerse?***
- **Charles Dickens**'in ve **Emile Zola**'nın romanlarında anlatılan tabloları meğer Cumhuriyet Türkiye'sinde hâlâ yaşamaktaymışız!
(*Mümtaz Soysal, 8.10.11, Cumhuriyet*)

GRİZU PATLAMASI

**Bir ocak yanar,
onlarcası söner...**

Bursa Kemalpaşa göçüğü..

<http://aktuel.mynet.com/galeri/yasam/bursada-gocuk-faciasi>, 12.12.09

Facia! Kömür
madeninde metan gazı
(CH₄) sıkışmasıyla oluşan
grizu patlamasında
19 işçi yaşamını yitirdi!

*Kurbanların yakınları
acı ve çaresilik içinde
bekleşmekteler..*

“Güzel ölüm” mü?

(Çalışma Bakanı Ö. Dinçer)

“Yazgı” mı

(Başbakan R.T. Erdoğan)

Bursa Kemalpaşa göçüğü..

<http://aktuel.mynet.com/galeri/yasam/bursada-gocuk-faciasi>, 12.12.09

Göçük faciası !

Kömür madeninde
metan gazı (CH_4)
sıkışmasıyla
oluşan grizu
patlamasında
(11 Aralık 2009)

**19 işçi yaşamını
yitirdi!**

*Madene hava
verilmeye çalışılıyor..*

Bursa Kemalpaşa göçüğü..

<http://aktuel.mynet.com/galeri/yasam/bursada-gocuk-faciasi>, 12.12.09

Göçük faciası !

Kömür madeninde
metan gazı (CH_4)
sıkışmasıyla
oluşan grizu
patlamasında
(11 Aralık 2009)

**19 işçi, emekçi
yaşamını yitirdi!**

*Tomruklarla
göçüğü kaldırma
-nafile- çabası...*

Göçükten acı haber çıktı !

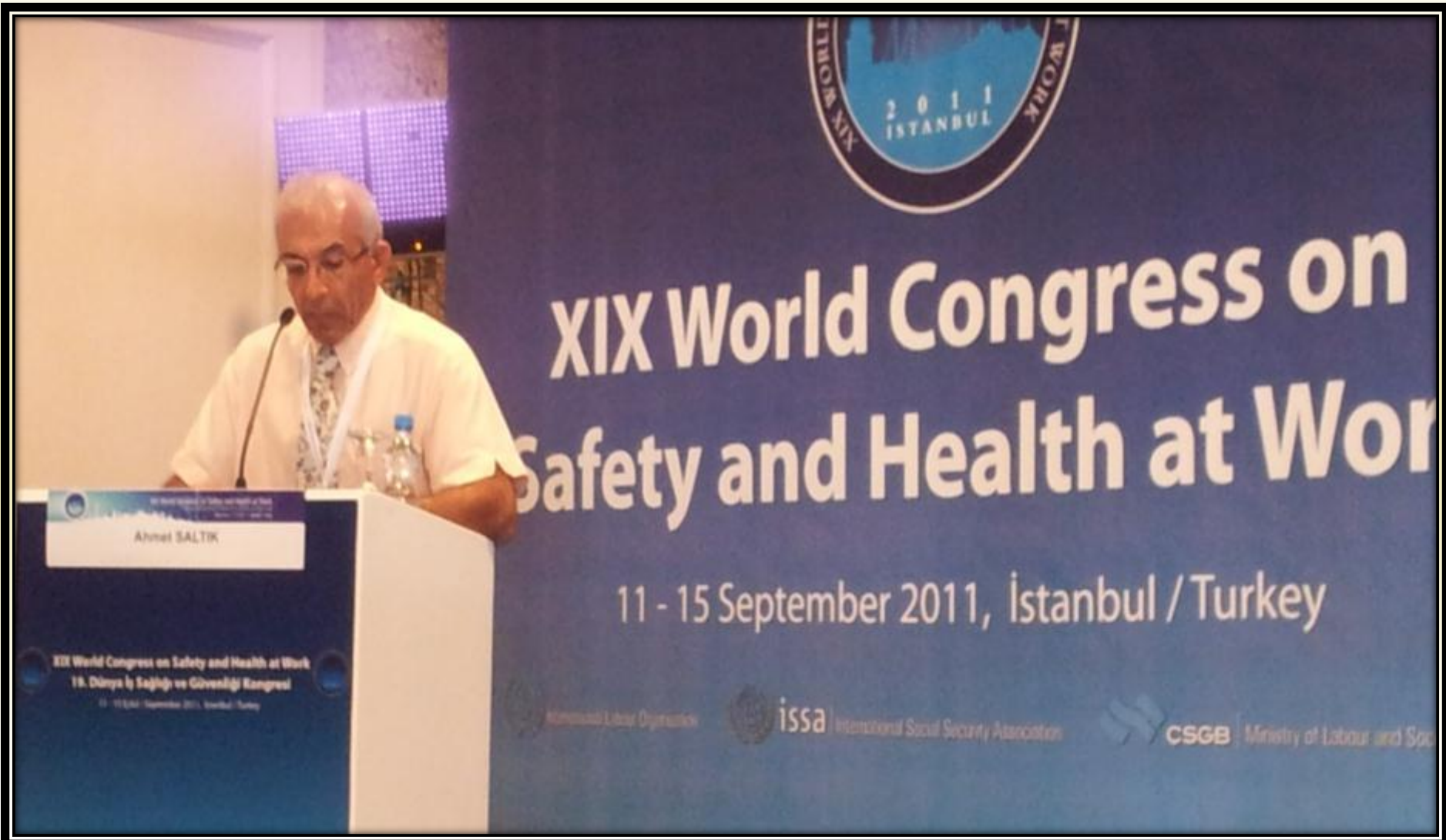

**Metanometre
ile metan gazı
düzeyi izlenirse
Grizu kazası olmaz!**

«Mesleksel sağlık, temel insan hakkıdır.»

- **Güvenli ve sağlıklı gelecek istediklerini**, bütün yer kürede somut önlem oluşturmaları gerektiğini kaydeden ISSA (**Uluslararası Sosyal Güvenlik Birliđi**) Genel Direktörü Errol Frank Stoove :
- "Zorluklarımızdan biri, belli aşama kaydetmiş olmamıza, ölümcül kaza sayısında ilerleme olmasına karşın, işyerlerindeki kaza ve hastalıklardan dolayı **her yıl hala 2 milyondan çok insan ölüyor, 10 milyondan çok insan da yaralanıyor.** Bunlar kabul edilemeyen rakamlardır. **Mesleksel sağlık, temel insan hakkıdır.** O yüzden mesleksel risklerin önlenmesi son derece önemlidir. Ekonomik anlamda da önemlidir. **Yenilenmiş bir küresel sözleşmeye gereksinimimiz var.** Siyasal önderlerin buna öncülük etmesi gerekiyor." **19. Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi / 11-15 Eylül 2011, İstanbul**

14.9.11'de İstanbul Haliç Kongre Merkezi'nde, Uluslar arası Kongrede
«**Temel İş Sağlığı Hizmetlerinin Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerine Entegrasyonunda Karşılaşılan Güçlükler**» başlıklı sunumumuz..

19. Uluslararası İş Sağlığı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nde ne söyledik ? (11-15 Eylül 2011, İstanbul) (1)

- **SONUÇ OLARAK** : Temel engel, giderek yabancılaşan küreselleşmiş kapitalizm ve türevi dayatmalardır. Bu kabulden sonra, **yepyeni bir küresel ahlak kodu kümesi tanımlamak** ve yükümlenmek (taahhüt etmek) gerekecektir.
- Kuşkusuz bu süreç kendiliğinden olmayacaktır. Örn. BM Güvenlik Konseyi'nde **ILO**, **Dünya Ticaret Örgütü** vb. kurumların çabasıyla küresel bir ortak ilke kararı alınabilir mi? Hayalimizdir ve de önerimizdir, **denilebilir mi ki**;

19. Uluslararası İş Sağlığı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi 'nde ne söyledik ? (11-15 Eylül 2011, İstanbul) (2)

- *“ILO'nun enaz (asgari) sağlık-güvenlik koşullarında üretilmeyen mal ve hizmetlerin küresel dolanımı, pazarlanması... yasaklanmıştır. Tüm mal-hizmetlerin bu bağlamda örn. CE gibi etiketlenmesi zorunludur..”*
- Böylelikle, hastalıklı sistemin ölçüsüz ve kör kâr güdüsünün tetiklediği **“enaz maloluş”** (maliyet minimizasyonu) dayatması karşısında **TİSG** (Temel İş Sağlığı-Güvenliği) hizmetleri maliyeti işverene engel olarak görülmesin ve haksız rekabet bahanesi oluşturmasın. Bu ketleyici işveren önyargısı önce etik, sonra da normatif olarak mahkum ve de ıslah edilsin..

19. Uluslararası İş Sağlığı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nde ne söyledik ? (11-15 Eylül 2011, İstanbul) (3)

- Emekçilerin örgütlenmesi, gerçek-emekten yana bilim insanlarının da süreci aydınlatması bağlamında ***DİRENİŞİN / SAVAŞIMIN KÜRESELLEŞTİRİLMESİ*** (Prof. Dr. Noam Chomsky) zorunludur.
- Liberalizmin babası **Adam Smith**'in çarpıcı değerlendirmesini, başta neo-liberaller olmak üzere tüm paydaşlara anımsatmak borcumuzdur :
- **“Sağlık hizmetleri, piyasaya bırakılamayacak denli önemli, kritik işlerdir.”** (*The Wealth of Nations, 1776*)

«İş kazaları, kabul edilemeyecek denli yüksek!»

□ **ILO İcra Direktörü** Assane Diop, İSG konusunda geçmiş yıllarda pek çok adım atıldığını ve ciddi gelişmeler gördüklerini, ancak

işyerlerindeki risklerin sürdüğünü belirtti.

□ «İş kazaları, hâlâ kabul edilemeyecek kadar yüksek.

2008'de, 2 milyon+ işçi iş kazaları ve meslek hastalıklarından yaşamını yitirdi. Kadın, erkek ve hatta çocuklar için *güvenli çalışma ortamına*

gerek var.

Ortak bir yanıt ve harekete gerek var.

***19. Uluslararası İş Sağlığı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi /
11-15 Eylül 2011, İstanbul***

«İş kazaları, kabul edilemeyecek denli yüksek!»

□ ...Ortak bir yanıtta ve harekete gerek var.

Yeni istihdam modellerine gerek var.

Güvenlik önlemlerinin her işyerinde alınması gerek.

Küresel İSG kültürüne gerek var.

Bütün paydaşlar, hükümetler çalışanlar, işverenler ve örgütler hepsi, planlamanın bir parçası olmak durumunda.

□ ***İSG önlemleri***nin alınmasında ve önlemeye yönelik çalışmalarda bir araya gelmeleri gerekiyor...»

19. Uluslararası İş Sağlığı ve

İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi / 11-15 Eylül 2011, İstanbul

«Risklerin düzgün yönetilmesi gerekir.»

- ILO İcra Direktörü Assane Diop, İSG konusunda pek çok adım atıldığını ve ciddi gelişmeler gördüklerini, ancak ***işyerlerindeki risklerin sürdüğünü*** belirtti.
- «***Risklerin düzgün yönetilmesi gerekir.***

Planlamada **risk yönetim sistemine gerek var.**

Politika tasarımı, araştırmalara yer verilmeli, güvenlik ve sağlık hedeflerinin uygulandığından emin olunmalıdır.

Bu tür uluslararası etkinliklerde ülkeler arasındaki deneyimlerin paylaşılması son derece önemli.

19. Uluslararası İş Sağlığı

ve Güvenliği Kongresi / 11-15 Eylül 2011, İstanbul

«Risklerin düzgün yönetilmesi gerekir.»

ILO İcra Direktörü Assane Diop;

□ Burada **ILO**'nun çok etkisi var. 18. Kongrede (2008) **Seul Bildirgesi** kabul edildi.

□ İlk kez bu Bildirgede

güvenlik temel insan hakkı

olarak ortaya kondu.

□ **İstanbul Bildirgesi** (28 Bakan imzaladı!)

ortak hedef için son derece önemli.»

19. Uluslararası İş Sağlığı

ve Güvenliği Kongresi / 11-15 Eylül 2011, İstanbul

08.05.2012

www.ahmetsaltik.net

61

“yanan bizdik, siz kömür sandınız”

Ne yapmalı ??

İş Sağlığı ve Güvenliği alanında iş gücü maliyetinin düşürülmesi adına yapılacak kısıtlamaların gerçekte toplam maliyeti düşürmeye etkisi marjinal olup; yansımaları makro ölçekte toplumsal maliyeti küçültmemedir!

Yapılması gereken;

50(+) işçi çalıştıran işyerlerinde işçi başına ayda en az 15 dakika

süre düşecek biçimde

eğitilmiş işyeri hekimi atama zorunluluğunun ödünsüz olarak yaşama geçirilmesi;

Ne yapmalı ??

50(-) işçi çalıştıran işyerlerinin ise doğrudan atama ya da

bir araya gelerek kuracakları

ortak sağlık-güvenlik birimlerinden

hizmet sağlamak konusunda

seçim yaparak;

tüm çalışanların

mutlaka işyeri hekimliği hizmetine

erişmelerinin sağlanmasıdır.

Maden mühendislerinin önerileri -1

Son birkaç yılda sektörde iş kazaları sıkça yaşanmakta ve ciddi can yitiğine neden olmaktadır.

Ülkemiz, iş kazalarında dünyada ön sıralarda yer almaktadır.

Özellikle yeraltı kömür madenciliği,
işçi sayısı başına düşen **kaza ve ölüm**

sıralamasında bütün sektörlerin başındadır.

(www.maden.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=5127&tipi=&sube=0, 16.7.2010)

Maden mühendislerinin önerileri -2

Bu nedenle, yeraltı başta olmak üzere tüm madencilik sektörü daha yakından izlenmeli ve

kaza önleme çalışmalarına daha çok ağırlık verilmelidir.

Maden kazaları incelendiğinde olayın; teknik, sosyal, ekonomik, eğitim, planlama ve denetim sorunları gibi pek çok nedeni olduğu görülmektedir.

(www.maden.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=5127&tipi=&sube=0, 16.7.2010)

Maden mühendislerinin önerileri -3

Son birkaç yılda sektörde iş kazaları
sıkça yaşanmakta ve
ciddi can yitiğine neden olmaktadır.

Kazaların oluşmasına neden olan etkenlerin; ilgili kurum ve kuruluşların eşgüdümü ile birlikte en kısa zamanda masaya yatırılması ve çözümlenebilmesi için ***acil olarak bir eylem planı*** hazırlanması gerekmektedir.

(www.maden.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=5127&tipi=&sube=0, 16.7.2010)

Maden mühendislerinin önerileri -4

Ulusal ölçekte oluşturulacak bu yapının;
kazaların önlenmesi için gerekli
risk haritalarını çıkarması,
gerekli planlamaları ve eğitimleri
eşgüdümlemesi, ilgili yasa ve yönetmelikleri
gözden geçirerek sahanın gereksinimine
uygun olarak yeniden düzenlemesi ve
iş güvenliği kültürünün geliştirilmesi
için çalışmalar yapması gerekmektedir.

(www.maden.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=5127&tipi=&sube=0, 16.7.2010)

Maden mühendislerinin önerileri -6

Gerekli düzenlemelerin yapılması ve yaptırımların uygulanması siyasal iktidarın görevidir.

Ancak siyasal iktidar, bugünlerde TBMM'ye sunduğu yasa önerisiyle kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını dışlayarak eğitim hizmetlerini piyasaya açmayı planlamaktadır. **(2.11.11'de 663 sayılı YGK ile bu yapıldı!)**

İşyerlerine özgü sağlık ve güvenlik sorunlarıyla ilgili **risk analizleri**, iş sağlığı ve güvenliği sistemlerinin kurulması, dönemsel denetimler ile eğitim ve belgelendirme doğrudan mühendislik disiplinlerinin görev alanındadır.

(www.maden.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=5127&tipi=&sube=0, 16.7.2010)

Planlama için veri eksik, güvensiz !?

SGK'nın, İSG alanında veri toplama sürecini iyileştirmesi gereklidir.

Hızlı, sürekli, güncel veri toplanmalı ve işlenerek saydamlıkla paylaşılmalıdır.

2012 ortasında 2010 sonu verilerine ancak erişebilmek kabul edilemez.

Çevrim içi (on-line) ve gerçek zamanlı (real-time) veri tabanı, elden geldiğince geriye gidilerek hazırlanmalı ve hizmete sunulmalıdır.

Planlama için veri eksik, güvensiz !?

Kanıtı dayalı bilimsel planlama ve yönetim için, müdahale ve hizmet araştırmaları için ***güvenilir-güncel-sürekli veri toplaması zorunludur.***

ILO ölçütlerine uygun bir veri-kayıt ve bilgi-işlem altyapısı ile kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ve sayısal temelli bilimsel yönetim ile kaynakların verimlilikle kullanılması zorunludur. ***İř kazaları ve meslek hastalıklarının derinlemesine sayısal çözümlenmesi ile, alarm veren tabloya, bütün boyutlarıyla, ivedilikle müdahale edilmelidir.***

(www.sgk.gov.tr, erişim 16.7.2010)

Sağlıklı-güvenli yaşama-çalışma Anayasal haktır !

İş Yasası md. 81 uyarınca

işyeri sağlık-güvenlik birimi kurulması yükümü,
50+ işçili işyerleri için öngörüldüğünden;
işyerlerinin %98.1'i, çalışanların %62'si
kapsam dışındadır.

AB de içinde olmak üzere öbür ülkelerin verilerinde,

küçük ve orta ölçekli işletmelerde (KOBİ)

iş kazası ve meslek hastalıklarının
yoğunlaştığı görülmektedir.

(www.sgk.gov.tr, erişim 16.7.2010)

Sağlıklı-güvenli yaşama-çalışma Anayasal haktır !

Meslek hastalıklarının %78'i yıllık 250'den az işçinin çalıştığı KOBİ'lerde gerçekleşmekte, yine **ölümcül iş kazaları** da büyük çoğunlukla bu işletmelerde gerçekleşmektedir.

Tüm çalışanların sağlıklı ve güvenli yaşama-çalışma ortamı hakkı, başta md. 49 ve 56, Anayasa'nın açık ve net buyruğudur!

(www.sgk.gov.tr, erişim 16.7.2010)

Tüm çalışanların sağlığı-güvenliği stratejiktir !

Tüm iş kazalarının yarısından çoğunun; ölümcül iş kazalarının hemen hemen tümünün küçük işyerlerinde oluştuğu dikkate alındığında; koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanamayan bu büyük çalışan kesiminin, koruyucu sağlık hizmetlerine gereksinimlerinin boyutu daha rahat anlaşılabilir.

Tüm çalışanların sağlığı-güvenliği stratejiktir !

AB ülkelerinde, çalışanların sağlık ve güvenliklerinin, yaşamlarının korunmasının yanında; ekonomik boyutu da temel alınarak İSG sorunu, bütüncül istihdam stratejisine katılmaktadır. İstihdamı, verimliliği, rekabet gücünü artırmak; dolayısıyla giderleri azaltmak, toplumsal yükü indirgemek için

iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin geliştirilerek
tüm çalışanları kapsaması için
yeni stratejiler belirlenmektedir.

Toplumsal maliyet ciddi bir biçimde artıyor !

Bu kapsamda iş göremezlik (malüllük) de içinde olmak üzere; meslek hastalığı ve iş kazalarının azaltılmasının işletmelerin verimliliğın artırılmasında, hastalık ve kaza sigortaları ile bakım ve esenlendirme (*rehabilitasyon*) hizmetleri ile ***ciddi bir biçimde artan toplumsal maliyet yükünün*** düşürülmesinde çok önemli olduğu belirlenmiştir.

Toplumsal maliyet ciddi bir biçimde artıyor !

Bu yüzden, örn. İspanya'da 6+;
İtalya'da ve öbür pek çok ülkede
10+ işçi çalıştıran işyerlerinin
işyeri sağlık-güvenlik hizmetleri sunumuna
katılması zorunludur.

Sağlık Bakanlığı eliyle kamusal nitelikli,
İşyeri Ortak Sağlık-Güvenlik Birimleri
kurulmalı;

her çalışana bu hizmetlere
erişim hakkı tanınmalıdır !

Sağlıksız - güvensiz çalışma yaşamı, sürdürülemez bir maliyet yüklüyor !

İş Sağlığı ve Güvenliğine ilişkin tüm mevzuat düzenlemelerinde, meslek hastalığı olarak kabul edilmese bile, işçilerin birçok süregen hastalığının **yaptığı işle bağlantılı** olduğu bilinmektedir. Bu süregen hastalıklar, **hastalık sigortasının en önemli gider kalemlerinden biridir.**

Sürekli sağaltım gerektiren **işle ilgili hastalıklar**, ülke sağlık giderleri içinde ağır maliyet kaynağıdır.

Ayrıca önemli bir iş gücü yitiğinin de nedenidir.

Ulusal gelirin %4-6,5'i İK+MH ve sonuçlarına gitmektedir!

Devlet denetim yapsın, yaptırım uygulasin!

- *İşçi sağlığının korunması ve iş kazalarının önlenmesinde **işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının işyerinde yürütecekleri hizmetlerin taşıdığı önem yadsınamaz.***
- Yakın zamanda ne yazık ki, sıklıkla ve giderek **çok ölümlü** biçimde karşılaştığımız **iş kazalarının** yinelenmesinin önlenebilmesi için kazaların nedenlerinin araştırılması, bulunan nedenlerin ortadan kaldırılmasına dönük **önlem ve denetimin artırılması** gereği, bilimsel-etik-yasal zorunluluktur.

Çalışma Bakanlığı yasal görevini yapsın!

- Gerçekten, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenebilmesi için işçi sağlığı-iş güvenliği önlemleri yanı sıra; uygulamanın da titizlikle **denetlenmesi** ve anılan önlemlerin yaşama geçirilmesi gereklidir.
- Bu bağlamda görevli kamu kurumu **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı**dır. Bu Bakanlığın kuruluş yasasında temel görevlerinden biri, ***“iş sağlığı ve güvenliğini sağlayacak önlemlerin uygulanmasını izlemek”*** ve ***“çalışma yaşamını denetlemek”*** tir.

Enerji ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı yasal görevini yapsın!

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın
madencilikten sorumlu birimi olan

Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne, yasa ile

"madencilik faaliyetlerinin iş güvenliği ve işçi sağlığı ilkelerine uygun yürütülmesini izleme"
görevi de verilmiştir.

Bu birim, madencilik sektörünün gereksinimlerine
göre yeniden yapılandırılmalı,

iş güvenliği ile ilgili denetim yapısını kurmalı,

personel kadrosu nicelik ve nitelikçe geliştirilmelidir.

(Enerji ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı Örgüt ve Görevleri Hk. Yasa, md. 9/d)

ILO Sözleşmeleri, ülkümüzde yaşama geçirilsin!

Aynı biçimde, ülkemizin de kabul ederek
üstün iç hukuk normu kıldığı (Anayasa md. 90)

İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına

İlişkin 155 Sayılı Sözleşme ve

İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin

161 Sayılı Sözleşmelerde başlangıçta;

ulaşılabilen en az işçi çalıştıran işyerleri olmak

üzere, **giderek bütün çalışanların İSG (İş Sağlığı**

ve Güvenliği) hizmetlerinden yararlandırılması

için örgütlenme yükümlülüğü getirilmiştir.

AB ve ABD'de Özerk İSG Kurumları

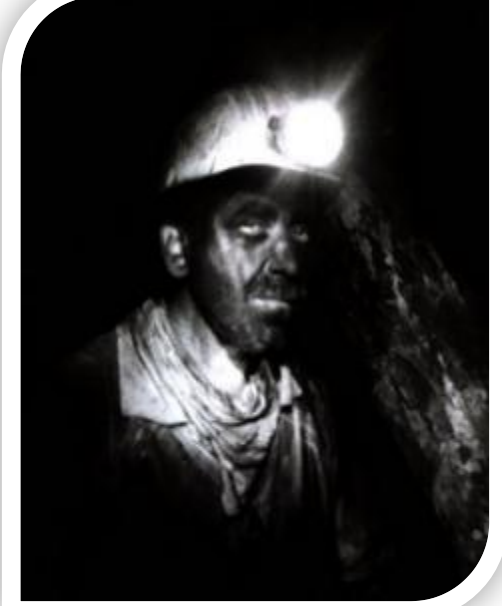
OSHA (AB)

İş Güvenliği ve Sağlığı İdaresi
(*Occupational Safety and Health Administration*)

NIOSH (ABD)

Ulusal İş Güvenliği ve
İşçi Sağlığı Enstitüsü
(*National Institute of Occupational Safety and Health*)

Dikkat: İlk sözcük, ABD'de «Ulusal»

Türkiye'de ivedilikle,
özerk bir **ULUSAL**
İŞ SAĞLIĞI-
GÜVENLİĞİ
KURUMU
kurulmalıdır.

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

[http://ek12 utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf](http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf)

Madde 27 :

İşçilerin işyerinde bilgilenme ve danışma hakkı

İşçiler veya işçi temsilcileri, Topluluk hukuku ile ulusal hukuk ve uygulamada öngörülen durum ve koşullarda ve makul bir süre içinde, uygun düzeyde bilgilenme ve danışma hakkına sahip olmalıdır.

Madde 28 :

Toplu görüşme ve eylem hakkı

İşçiler, işverenler veya işçi ve işveren örgütleri;
Topluluk hukuku ile ulusal hukuk ve uygulamalarla uyumlu olarak,
uygun düzeyde görüşme ve toplu sözleşme akdetme hakkına ve
uyuşmazlık halinde, çıkarlarını korumak için, **grev de dahil,**
toplu eylem yapma hakkına sahiptir.

10.05.2012

www.ahmetsaltik.net

84

Tuzla Tersanesi'nde metal kesimi: Yüz siperi yok!

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

[http://ek12 utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf](http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf)

Madde 31 : Adil ve hakça çalışma koşulları

1. Her işçinin, sağlığını, güvenliğini ve saygınlığını gözeten çalışma koşullarına sahip olma hakkı vardır.
2. Her işçi, azami çalışma süresinin sınırlandırılması hakkına ve günlük ve haftalık dinlenme izni ile yıllık ücretli izin hakkı sahibidir.

Madde 35 : Sağlık hakkı

Herkes, ulusal hukuk ve uygulamalar uyarınca

koruyucu sağlık hizmeti alma ve tıbbi tedaviden yararlanma

hakkına sahiptir. Birliğin tüm politikaları ve eylemlerinin tanım ve uygulamasında, daha üst düzeyde bir insan sağlığı koruması hedeflenir.

Devletin açık Anayasal yükümü:

Anayasa md. 49 :

**Çalışma,
herkesin hakkı ve ödevidir.**

(Değişik: 3.10.2001-4709/19 md.)

Devlet, çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek, çalışma yaşamını geliştirmek için **çalışanları ve işsizleri korumak**, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve **çalışma barışını sağlamak** için gerekli önlemleri alır.

«***İnsan derisi ile kaplı***»
anayasalar süs müdür?
Emperyalizmin,
sermayenin
hukukunun
tek yanlı baskı
aracı mıdır?
Adalet sağla(n)mazsa
barış olur mu?

Özetle..

İşçi (çalışan herkes!) sağlığı ve güvenliği ulusal, giderek küresel bir sorundur.

Yaşam için vazgeçilmez olan mal ve hizmet üretiminde, emekçilerin sağlık ve güvenlik koşullarının sağlanması zorunludur.

Sorun salt emekçilerin sorunu değildir ve işverenlerin insafına bırakılamaz!

Çalışanların engelli olmaları, erken ölmeleri dışında; küresel gelirin %4'ünü aşan *dev parasal yitik* gündemdedir.

Bu maddi-manevi yitiklerin çok küçük bir bölümü ile yeterli sağlık-güvenlik önlemleri almak olanaklıdır..

Özetle..

Pek çok İSG (İşçi Sağlığı İş Güvenliği) sorunu, önemsenmeyecek harcamalarla çözülebilir.

Dolayısıyla tüm çalışanların sağlıklı ve güvenli iş ortamlarında üretim hakkı vardır

ve bu hak evrenseldir (İHEB vb. hukuksal belgeler).

Günümüzde KüreselleşTİRme (=yeni emperyalizm) tüm bu kazanımları yabancı (vahşi)

kapitalist dayatmalarla yok saymaktadır!.

Oysa İSG; kritik, stratejik bir Anayasal, kamusal ve insansal görevdir. Salt ekonomi bakımından da ertelenemez, deterministiktir (zorunludur)!

Konu ile ilgili kimi web sayfaları..

www.ahmetsaltik.net

www.osha.eu.int

www.iosh.co.uk

www.calisma.gov.tr

www.fisek.org.tr

www.ilo.org

www.who.int

www.niosh.org

www.isag.calisma.gov.tr/

www.isggm.calisma.gov.tr

www.sgk.gov.tr

Konu ile ilgili kimi web siteleri..

www.internetdoktoru.com/pages/hastaliklar_isci.htm

www.hukuki.net/

www.calismahayati.net

www.ttb.org.tr/kol/is/

www.isttabip.org.tr/

www.cdc.gov/niosh/

www.sendika.org

www.iff.org.tr

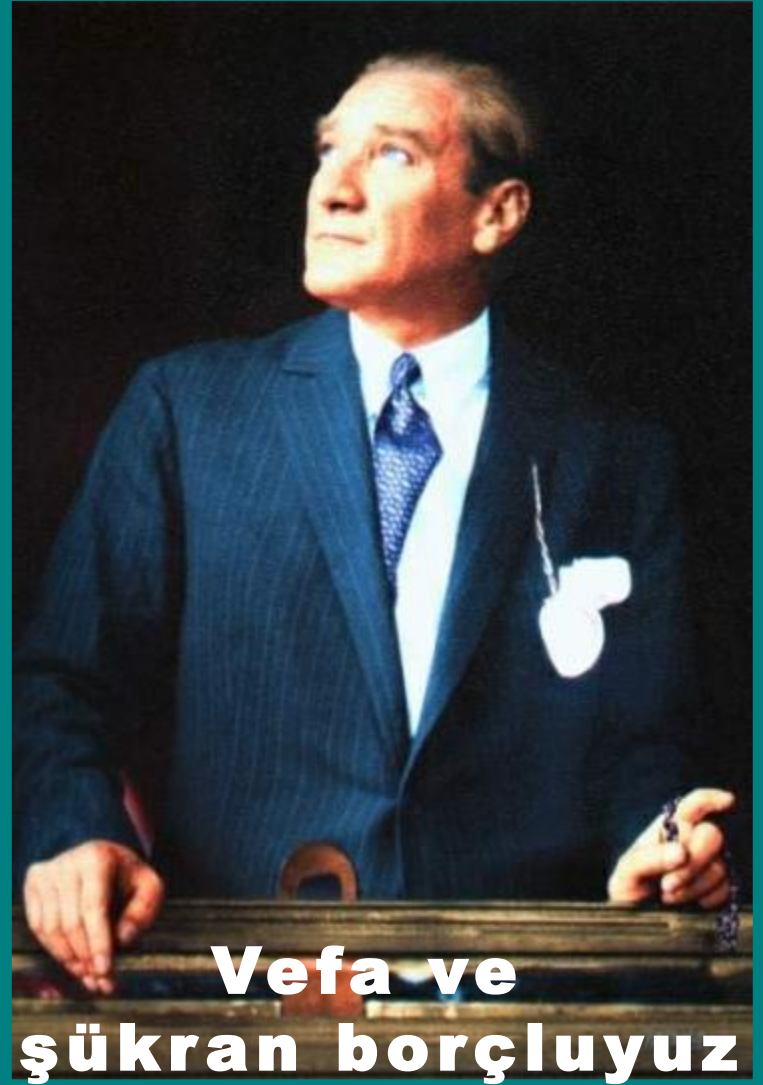
www.sgk.gov.tr

“ Dünyada her şey için,
uygarlık için, yaşam için,
başarı için, en gerçek
yol gösterici bilimdir,
tekniktir. Bilim ve tekniğin
dışında yol gösterici
aramak aymazlıktır,
cehalettir, sapkınlıktır. ”

***Gazi Mustafa Kemal
ATATÜRK***

(22.09.1924, Samsun, öğretmenlerle)

Teşekkür ederim..